

tónk lett, hát én valakinek vagy valakiknek megváltója voltam-e? Az én könynyeimen, simogatásomon, segítségemen, az én jótanácsomon keresztül valaki számára megváltást jelentettem-e? Ha igen, akkor karácsonyunk nem üres külsőség, hanem magát a lényeket ragadtuk meg: megváltó született ma. Bennünk is szülessék meg a megváltás szándékának kisdede. Ápoljuk, gondozzuk ezt a gondolat-csecsemőt, ezt az elhatározás-kisdedet és törekedjünk arra, hogy napról-napra gazdagodjék a világ, szépüljön a Föld s a megváltás karácsonyünnep legyen, üdvözítő valóság, a nagyvilágon mindenhol. Ámen.

SZABÓ ZOLTÁN

A KARÁCSONYI ÖRÖM FORRÁSA

Lk 2, 12

Karácsony szépsége kettős forrásból táplálkozik. Az ünnepet széppé teszik a külsőségek, a szokások, amelyek az évszázadok során hozzá kapcsolódtak. Szép az örökzöld, illatos fenyő, mely e napon ott pompázik otthonainkban. A csillogó diszek, meggyújtott gyertyák, szikárzó csillagszórók szelid fényt, békés meleget árasztanak. Szülők és gyermekek, a szeretet aranyláncával eggyéőelve állják körül a karácsonyfát, felcsendülnek a karácsonyi énekek, széptosztjuk a karácsonyi ajándékokat, a szeretet kincseit. Békét, szelidséget, csöndes meleget, szeretetet áraszt ez a nap.

Karácsony szépségének másik forrása az ünnep gazdag mondanivalójában, tartalmában rejlik. Szép a maga eseményeiben, valóságában. Izrael felett a népet hagyományaitól, jellegzetességeitől, értékeitől megfosztani akaró római birodalom uralkodik. Az elnyomás alatt synylődők megalázottan, szüntelen háborgatások között próbálnak helyt állni, megmaradni hithűségükben, őrizni lehetőleg csorbitatlanul elődeiktől reájuk maradt szent örökségüket. Ebben a világban él József és Mária. A császári parancsnak engedelmességgel érkeznek Bethlehembe. A kis helységben sokan gyűltek össze, s ők e tömegben magányosak, otthontalanok. Nincs hova fejüket lehajtanok, mert senki sem nyitja meg házának ajtaját, senki sem látja meg Mária szemében a születendő életért aggódó édesanyját. Bethlehem lakói csak saját gondjaikkal foglalkoznak, csak közeli rokonaiknak igyekeznek kényelmes vendéglátást biztosítani. Józsefet és Máriát ez a közömbösség még inkább közel hozza egymáshoz. Érzik, hogy csak egymásra számíthatnak. A karácsonyi történet azonban nemcsak szomorúan szép, de örömeiben, boldog eseményeiben is. Gyermekek születik, emberi élet indul el s ez megszépíti az egyszerű istállót.

A jászol bölcsővé magasztosul, amidőn a kisgyermek parányi, törekeny testét behelyezik. A Mária lelkében rejlő szeretet édesanyjai szeretetté mélyül, József munkája új értelemmel gazdagodik, új magasztos célt nyer, s szeretet, hála és reménység tölti be mindkettőjük lelkét. A kis család a gyermek megszületése által valóban családdá lett. Milyen szép, milyen áldott esemény ez minden családnak életében.

A karácsonyi történetnek van egy kettőssége is; a legenda és a valóság, a képzelet és az élet, a költészet és a prózaiság, amelyek az evangéliumi leírásokban fonódnak össze. Az emberi képzelet hozza kapcsolatba a felragyogó csillogatot a gyermek megszületésével, a képzelet indítja útnak messi keletről a bölcséket s ajándékokkal gazdagon megrakodva az vezeti el őket a bethlehemi jászolbölcsőhöz. A költészet szól a pásztorokhoz, akik künn a mezőn tanyáztak, hogy otthagyván nyájaikat, elmenjenek tisztességet tenni. A képzelet teremti az

angyalokat s hozza őket a földre, hogy hirdessék „a nagy örömet, mely az egész népnek öröme lésszen,“ hogy dicsőítsék az Istent, s békességet ígérjenek a földön élő embereknek. Valóság a történetben az istálló, csöndesen pihenő állataival, mely menedéket nyújt a kis családnak, valóság a jászolbölcső, mely magába öleli a kisdedit, a drága kincset; a szülők öröme, akik láthatják, hallhatják szeretetük gyümölcsét, Isten áldott ajándékát.

Élet a történetben a kisgyermek, aki helyet követel magának a földön, az istállóban, de különösen az emberi szívekben.

Valóság és élet az ígért, amely az angyalok ajkáról hangzik el; „Hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lésszen“, a megtartó született néktek. Az született meg, aki örömet hoz, mert vigasztal, bátorít, reménységet nyújt, utat mutat, megbocsátásra, szeretetre tanít. A megtartó született néktek, aki világosságot hoz a sötétben járóknak, akinek nevét csodálatosnak, békesség fejedelmének fogják nevezni, s aki fölemeli Palesztina népét jogosság és igazság által.

A legenda és a valóság, a képzelet és az élet, a költészet és a mindennapok ölelkezését láthatjuk a felolvasott bibliai versben is. Angyal csak a színes álmokkal tele emberi képzeletben létezik. Ő a jóság, a békesség, a tisztaság, az igazság, a szeretet megtestesítője, aki színessé teszi a veritékés emberi életet, az eszményi élet megtestesítője, amely felé törekszik és vágyakozik az ember.

Csodálatos álmokkép az angyal, de szavai, amelyek itt elhangzanak egyszerűek, tartalmuk élet, mélységesen emberi; „Ez pedig néktek a jele: találtok egy kisgyermeket bepolyálva feküdni a jászolban.“ Kisgyermek, pólya, jászol; olyanira a mindennapokhoz, az élethez kötődő szavak, amelyek a bölcsőben fekvő ártatlan, de áldást, reménységet, jövőt ígérő kisgyermek nagyrahitott alakját jelenítik meg, a gyermekét, aki valóság, élet. A gyermeket látjuk, aki áldás, aki Isten drága ajándéka, aki életünknek értelmet, célt, szépséget ad, akiért érdemes élni és küzdeni, aki a holnap, a jövő reánk ragyogó sugara, akinek tisztán csillogó szeme a legszebb ragyogás, hangja a legszebb zene, léte a legnagyszerűbb öröm az ember számára. Megtaláljátok... hangzik az ígért, mert megszületett s megszületik újra, azért, hogy jele, bizonyossága legyen Isten irántunk való szeretetének. Megszületik azért, hogy megerősítse bennünk az Istenbe vetett hitet; hogy Ő van, velünk van mindennapi munkánk közepette s megsegít. Megadja mindazt, amire szükségünk van ahhoz, hogy emberi hivatásunkat méltó módon teljesíthessük. Isten gondot visel reánk s a hétköznapokból néha kiemel egy-egy ünnep által, mely alkalmat nyújt számunkra, hogy levessük a hétköznapok szürke ruháját s ünnepibe öltözzünk, amely lehetőséget ad arra, hogy lelkünket megfüröszsük a költészet, a képzelet tiszta vizében.

A legenda és a valóság, a képzelet és az élet ölelkezése teszi széppé, örömtelivé karácsony ünnepét. Ebben kell hasonlóvá tegyük életünket. Tudatosodjon bennünk az élet; a születés, a kisgyermek, akit reánk biz Isten gondjaival együtt; az áldás, amely árad felénk minden becsületes munkánk közben; a jövő, amely előttünk áll; a remény, hogy a holnap jobb lesz, mint volt a ma.

Lássuk meg életünkben a szépséget, a nagyrahitottságot, az örömet, az életet széppé tevő költőiséget is. Mert életünk több mint munka, veriték, küzdelem; öröm és szépség is.

A földműves testet törő munkát végez nap mint nap, aggódik az elvetett magért, ápolja, védi, gondozza azt s közben szenved a tavasz vagy őszi hidegétől, gyötrődik a nyár forróságában, tapossa az eső által sárrá oldott földet, de nemcsak ennyi az élete, hisz őt simogatja a langyos szellő, gyönyörködhet a fölkelő nap első sugaraiban, övé a madárdal, érezheti a mezők lehelletét, gyönyörköd-

het a föld gyümölcseiben, a rétek virágaiban. Mindezek megadják élete szépségét.

Ezt hozta el ma számunkra karácsony ünnepe. A felnőtteknek a békés, szeretetteljes együttléte a boldog családi otthonban, a biztatást, hitet, bátoritást és reménységet, hogy ezek bearanyozzák a küzdelmes életet. A kisgyermekeknek karácsonyfát, az erdő örökzöld ünnepi követét; ajándékot, a szeretet kézzelfogható, szemmel látható valóságát. Így lett szép az ünnepünk, nagyoké és kicsinyeké, ifjaké és időseké egyaránt. Az ünnepi hangulat néhány napra betölti életünket, de ahhoz, hogy az ünnep tartalmas és maradandó legyen, valamit meg kell ragadjunk belőle s magunkkal vinnünk az ünnep utáni hétköznapokba. Legyen ez az angyalok ajkáról elhangzó, de életet, valóságot megjelenítő üzenet: „találtok egy kis gyermeket bepolyálva feküdni a jászolban“. A jászolban fekvő kisgyermek azért született, hogy örömuzenetet, békét és szeretetet hozzon az emberiségnek s szépséget az életünkbe.

Vigyük magunkkal karácsony kettős szépségét a mindennapokba. Engedjük ölelkezni életünkben a valóságot a képzelettel, a porból lett testet a lélekkel, s akkor egy hosszú évi küzdelemre örömet hoz a karácsonyi ünnep, amint örömet hozott az első karácsony is. Ámen.

VIGYÁZNI A NYÁJ MELLETT

Lk 2,8—9

Éjszaka volt, hideg, sötét, mozdulatlan palástját az ég reáterítette a földre. Csند volt és béke. Pihent az élet s fölője borult szelíden a csillagos, végtelen magasság. A pásztortűz parázslott halványan s csak olykor-olykor lobbant fel egy-egy parányi lángocska, ha szárazabb gallyba kapott a parázs emésztő, de fényt, meleget sugárzó lehellete. Minden nyugodt volt, csak a nyáj megszokott, nyugodt neszezése hallatszott, amely csak növelte a mély, békés csendet.

A tűz körül pásztorok szenderegtek, távolról úgy tűnt, semmi sem mozdíthatja ki őket nyugalmukból. Pedig bent, a lelkük mélyén ott parázslott az örökös, a vigyázás, a figyelem, készen arra, hogy az első veszélyt sejtető jelre lángra lobbanjon, mint a száraz gallyba harapó parázs.

Ők pihenésükben is vigyáztak, az éberség ott feszült a lehunytt szemekben, a szó ott lapult a bezárt ajkak mögött, a mozdulat benne volt a pihenő izmokban, a bátorság csak szunnyadt, de el nem aludt a lelkek mélyén. Mert ők vigyázók voltak, hivatásuk az örökös volt, a kemény, zord, sok veszedelemmel fenyegető élet megtanította őket arra, hogy soha, egy pillanatra sem szabad teljesen átadni magukat a nyugalomnak.

Mire vigyáztak a pásztorok? Nyájukat bízták rájuk, állatok százai felett kellett őrködniök. Nem volt közömbös számukra, hogy megmarad vagy elvész egy is a nyájból. Az állatokat szám szerint bízták rájuk és szám szerint követelték tőlük. Ezért figyeltek mindenre.

Vigyáztak a nyáj csendjére; vigyáztak a hirtelen érkező viharra, hogy idejében tudjanak a rájuk bízott nyáj védelmére kelni, figyeltek a mezők mozdulataira, nehogy észrevétlenül a puszták vadja közelítsen, vagy tolvaj cserkéssze be a reájuk bízottakat. Hallgatták, figyelték, vigyázták az éjszaka csendjét, a mezők békéjét. A pásztorság örökös készenlétet, cselekvőképességet jelent. A pásztorok vigyáztak,